

Cancer vesicae urinariae

-----

epidemiologi, utredning, patologi, kirurgisk behandling

Signe Melsen Larsen/(Rolf Wahlqvist)
Avdeling for Urologi
OUS

Kilder til kunnskap

- EAU guidelines – 2015
  - Non-muscle invasive bladder cancer (Ta, T1, CIS)
  - Muscle invasive Bladder cancer
- Nasjonalt handlingsprogram for blærekreft (helsedirektoratet.no)
- EUR UROL

EUROPEAN UROLOGY 63 (2013) 1–3

available at www.sciencedirect.com
journal homepage: www.europeanurology.com

eau
European Association of Urology

Editorial
Referring to the articles published on pp. 4–87 of this issue

**ICUD-EAU International Consultation on Bladder Cancer 2012:
Recommendations on Bladder Cancer—Progress in a Cancer that
Lacks the Limelight**

Mark S. Soloway *
Department of Urology, University of Miami Miller School of Medicine, Miami, FL, USA

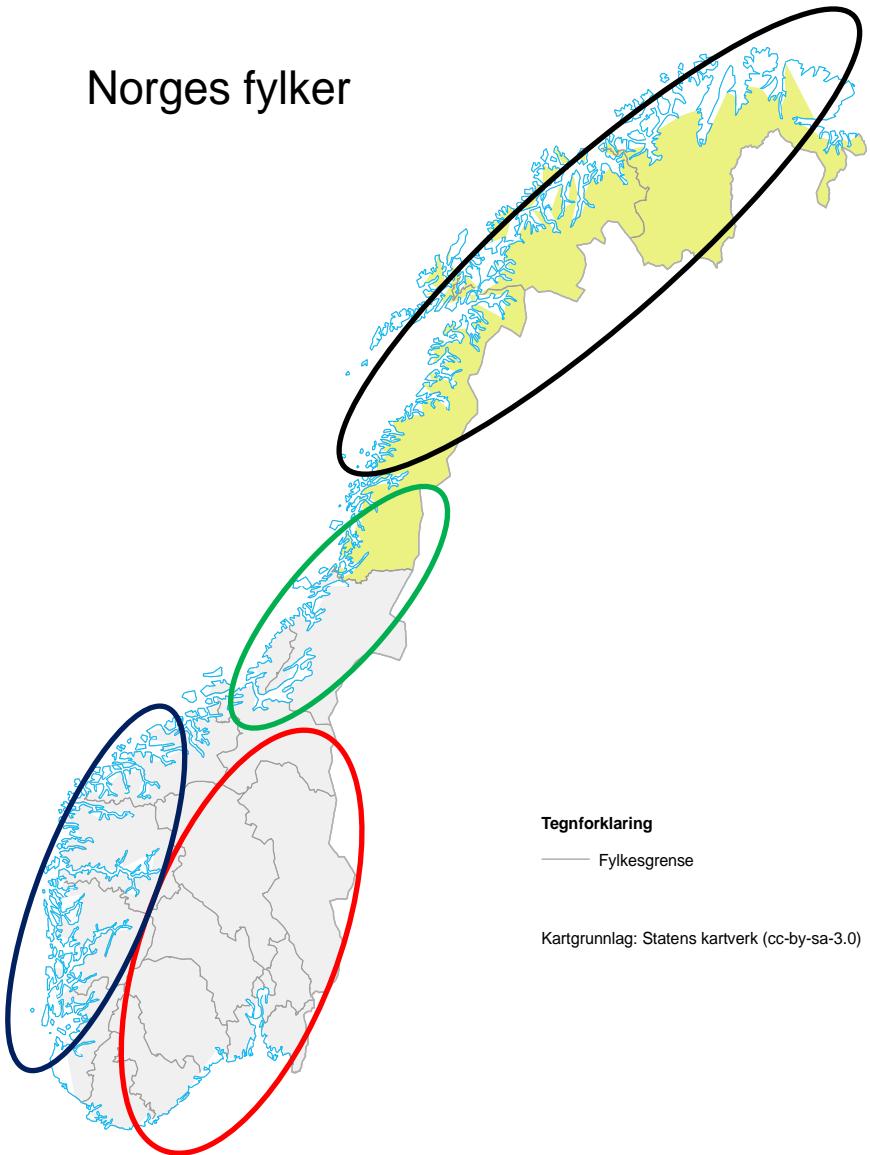
Onko-UIS 2016

Forekomst i Norge

- 1450 nye tilfelle pr. år – uretra, blære, ureter (2014). >1300 blære
- Menn : kvinner ~ 3 :1
- Sjeldent før 45-50 år
- 2014:
  - >12.000 lever med blærekreftdiagnosen (31.12.2014)
  - Ca. 60% diagnosen > 5 år
  - 35% diagnosen > 10 år
  - 361 døde av sykdommen (2014)

Cystectomy in Norway – 2013

Norges fylker

Region North

- UNN: 19
- Bodø: 7

Region Middle

- St Olav (Trondheim): 38

Region West

- Haukeland (Bergen): 34

Region South-East

- Oslo: 54 (32+22)
  - Akershus: 36
  - Vestfold: 33
  - Innlandet
  - Østfold
  - Sørlandet
- 123
- 15
-

236

Cystectomy rate (pr.100.000)

- North: 5.5
- West: 3.1
- Middle: 5.4
- South-East: 4.8

Norway: 4.6

Cystectomy in elderly (>75 years)

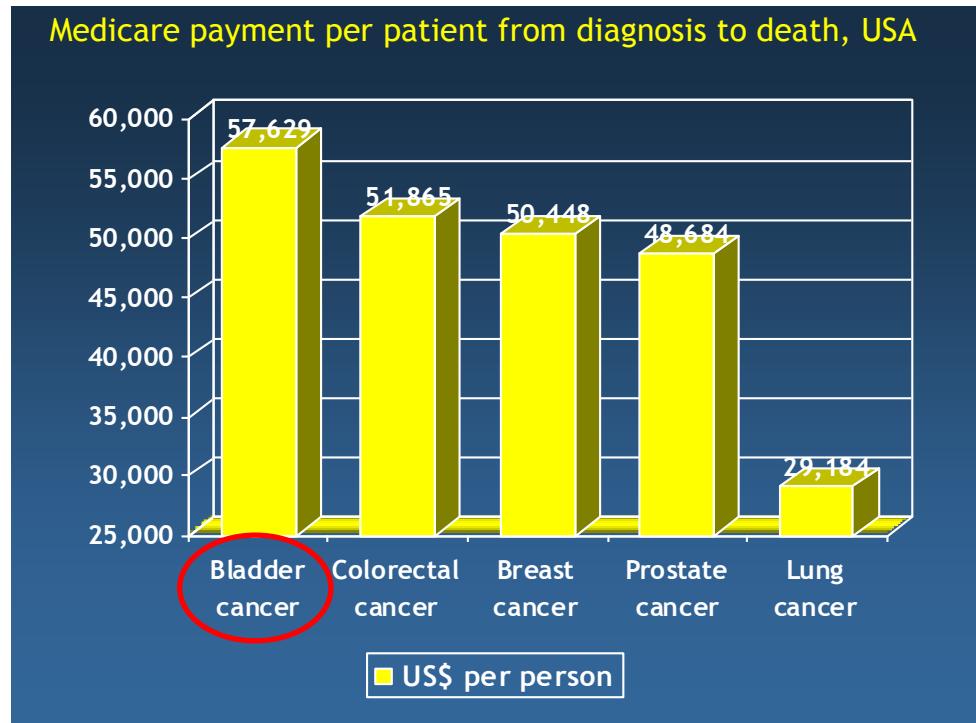
- North: 27%
- Middle: 34%
- West: 15%
- South-East: 19%

Norway: 27%

Kostbar sykdom

- 4. hyppigste kreftform
- For samfunnet den mest kostbare

Noe utjevnet etter nye kostbare medisiner for andre kreftformer

Årsaker/risikofaktorer

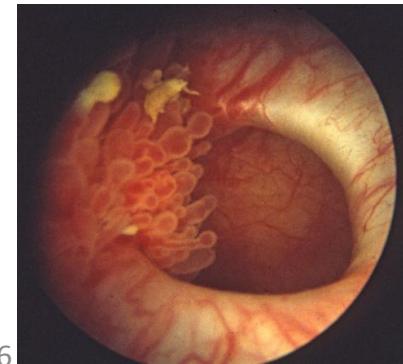
- Årsaker (eksogene):
  - Carcinogene stoffer i urin
    - Røyking → risiko x 3-4 (30-50% av blæreca. røykerelatert)
    - Eksponering for kjemiske stoffer industri (aromatiske aminer). Grafisk-, metallurgisk-, maling-, gummiindustri. HUSK: Yrkesanamnese (10-20% yrkesrelatert). HMS-tiltak har redusert risiko
  - Tidlige strålebehandling mot bekkenet/tidlige kjemoterapi

Diagnostiske forhold

- ***Screening?*** Ingen holdepunkter for at screening bedrer overlevelsen av ca. ves. Mulig indisert i risikoindustri
- ***Hematuri*** – Debutsymptom hos ca. 85%. Makrohematuri: Ca. 20% har ca. ves. , 5% ved mikrohem. (> 50 år + risikofaktorer). 0,2-0,7% har kreft i øvre urinveier
- ***Hyppig vannlating + dysuri*** – Mistenk muskelinvaziv cancer evt. utbredt CIS

Diagnostiske metoder

- Cytologi
  - Lav sensitivitet (gj.snitt 44%), høy spes. (96%)
  - Nyttigst ved høygradige svulster (sens. ca. 70%)
  - Undersøkeravhengig
- CYSTOSKOPI
  - **Tumorbeskrivelse:** Størrelse, solid/pap., lokal., multiplisitet, smalstilket, bredbaset
  - Supplerende teknikker: PDD, NBI, OCT.

- Molekylære urinmarkører
  - Påviser degraderingsprodukter fra cancerceller eller kromosomforandringer
  - Potensial for screening, diagnose og oppfølging
  - Pt. begrenset praktisk nytte (høy sensitivitet – lav spesifisitet)

Bildediagnostikk

- CT urografi:
  - Kreft i øvre urinveier i 0,2-0,7% ved hematuriutredning
  - Sens. 96%, spes. 99%
  - Lavgradig Ta og høygradig T1 blærekreft i trigonum har hhv 1,7 og 7% også tumor i øvre urinveier.
Derfor ikke nødvendig med CT urografi *rutinemessig* ved ikke-muskelinvaziv ca.
  - Passasjeforhold øvre urinveier?

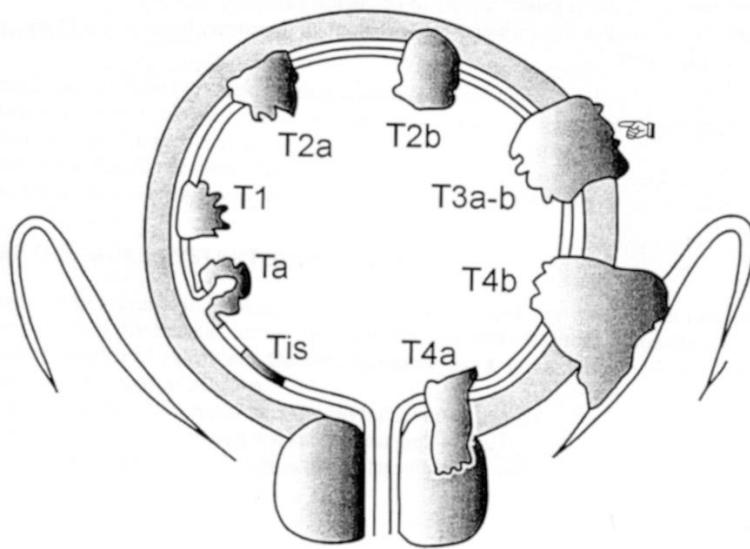
Bildediagnostikk (forts.)

- For lokal staging:
  - CT anbefales før TURB ved bredbaset og/eller mistanke om muskelinv. ca.
  - MR muligens 5-10% bedre for lokal staging
- Påvise pat. lymfeknuter:
  - CT og MR (+PET-CT) kan bare påvise forstørrede lymfeknuter, men ikke mikromet. i normalt store lymfeknuter

BEHANDLING

Bakgrunn

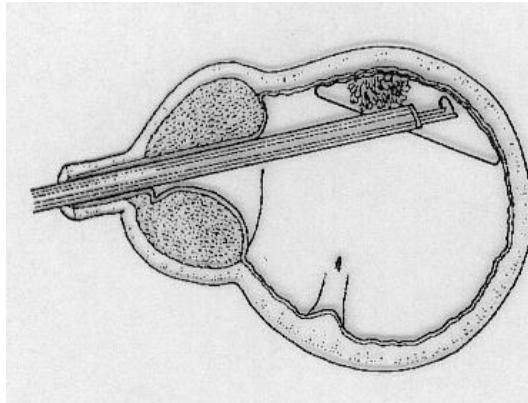
- Stadieavhengig behandling (T-stadiet)

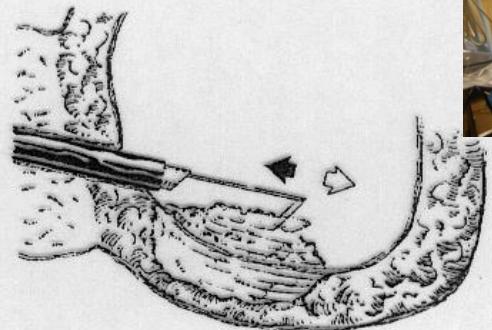
- Ikke-muskelinvasiv ca. (Ta/T1), 75-85% → RECIDIV-risiko
- Infiltrerende ca. (T2-4), 15-25% → LIVSTRUENDE sykdom

Initial behandling

- TURB hos alle uansett T-stadium

Ikke-muskelinvasiv

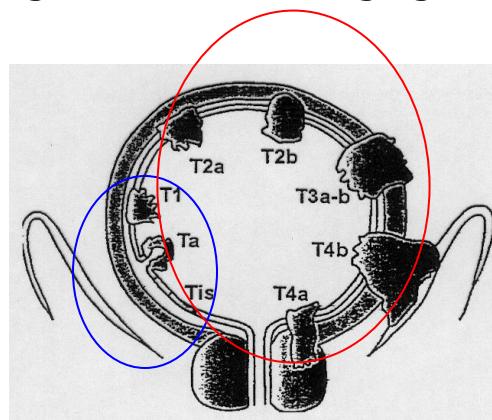
infiltrerende

- Terapeutisk/stadiebestemmende ved ikke-muskelinvasiv ca.
- Stadiebestemmende ved dypere invasiv sykdom.

Bakgrunn for videre behandling

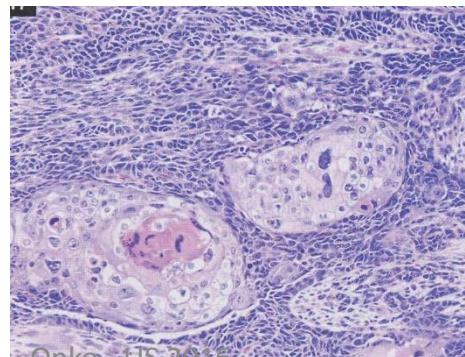
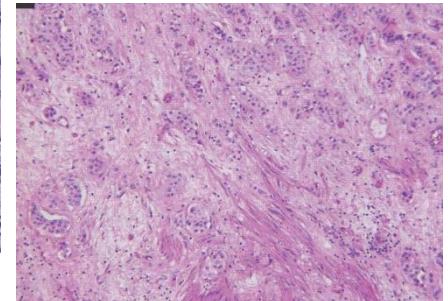
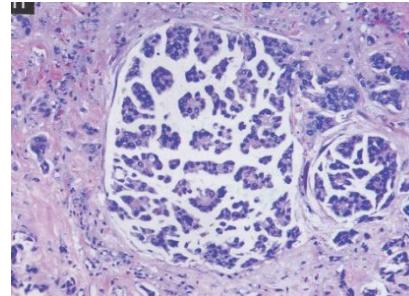
- Videre behandling er avhengig av patologi:
  - T-stadiet
  - Histologisk gradering
    - Grad (lav-/høygradig)

Godt samarbeid kliniker – patolog (tverrfaglige møter)

Histopatologi

- Histologyper
  - Urotelial-varianter, bla:
    - Mikropapillær variant
    - ”Nested” variant
  - Plateepitelcarcinom
  - Adenocarcinom-varianter
  - Nevroendokrine (små-cellet carcinom)

Histopatologi - gradering

Gradering WHO/ISUP 2004

Papillomer

PUNLUMP

Lavgradige

Høygradige

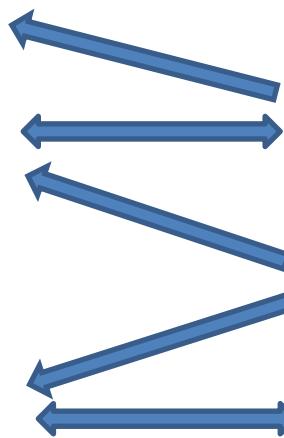
WHO 1973

Papillomer

Grad I

Grad II

Grad III

Videre behandling - hovedprinsipper

Ikke-muskelinvasiv cancer:

- Regelmessige cystoskopikontroller (livslangt)
- Behandling av recidiv (70% får det)
- Identifisere progresjonspas. (10-15%)

Muskelinfiltrerende cancer:

- Radikal cystektomi
- Radikal stråleterapi
- Palliativ (alder/allmenntilstand)
  - TURB
  - Stråler
  - Perkutan nefrostomi

Risikovurdering reccurens/progresjon

Table 4 – Weighting used to calculate recurrence and progression scores*

Factor	Recurrence	Progression
No. of tumours		
Single	0	0
2–7	3	3
≥8	6	3
Tumour diameter		
<3 cm	0	0
≥3 cm	3	3
Prior recurrence rate		
Primary	0	0
≤1 recurrence per year	2	2
>1 recurrence per year	4	2
Category		
Ta	0	0
T1	1	4
Concomitant CIS		
No	0	0
Yes	1	6
Grade (1973 WHO)		
G1	0	0
G2	1	0
G3	2	5
Total score	0–17	0–23

CIS = carcinoma in situ; WHO = World Health Organisation.

* Electronic calculator for Table 4 is available at
<http://www.eortc.be/tools/bladdercalculator/>.

EORTC risikoberegning

Table 5 – Probability of recurrence and progression according to total score*

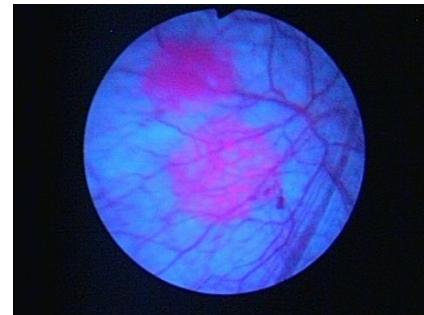
Recurrence score	Probability of recurrence at 1 yr		Probability of recurrence at 5 yr		Recurrence risk group
	%	(95% CI)	%	(95% CI)	
0	15	(10–19)	31	(24–37)	Low risk
1–4	24	(21–26)	46	(42–49)	Intermediate risk
5–9	38	(35–41)	62	(58–65)	
10–17	61	(55–67)	78	(73–84)	High risk
Progression score	Probability of progression at 1 yr		Probability of progression at 5 yr		Progression risk group
	%	(95% CI)	%	(95% CI)	
0	0.2	(0–0.7)	0.8	(0–1.7)	Low risk
2–6	1	(0.4–1.6)	6	(5–8)	Intermediate risk
7–13	5	(4–7)	17	(14–20)	
14–23	17	(10–24)	45	(35–55)	High risk

CI = confidence interval.

* Electronic calculator for Table 5 is available at <http://www.eortc.be/tools/bladdercalculator/>.

Forebyggelse/behandling av overfladiske recidiv

- Postoperativ kjemoterapi-instillasjon
- Bedre diagnostikk/bedre TURB (PDD, "blålys")

- **BCG/kjemoterapi intravesikale instillasjoner**
  - Hyppige recidiv, Ta
  - Primært ved T1HG/Tis
  - BCG aktiverer lokal immunrespons (T-cellerespons)

Postoperativ enkeltintillasjon

- Formål: Hindre implantasjon av tumorceller
- *Relativ* risikoreduksjon 25-40% i 1-2 år
- Primære, single lavgradige Ta
- I løpet av operasjonsdagen
- Ikke ved perforasjon eller postoperativ hematuri

Adjuvante instillasjoner

- Kjemoterapi
  - Mitomycin C, 1 år regime
  - Reduserer recurrens, men ikke prosesjon
  - Mindre uttalte bivirkninger enn BCG
  - Kortere varighet enn BCG
- BCG immunoterapi
  - 1-3 års regimer
  - Mer bivirkninger enn kjemoterapi
  - Langvarig effekt (15-17 år er dokumentert)

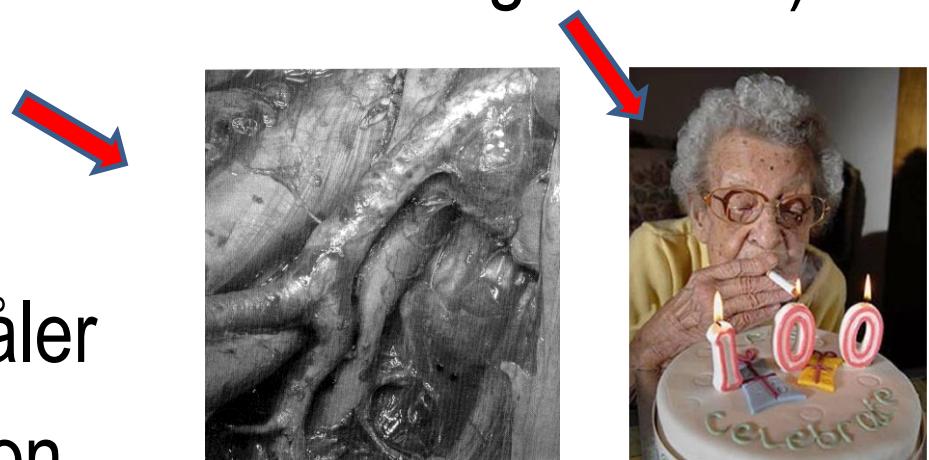
- BCG (forts.)
  - 30% reduksjon av recurrensrisiko iif kjemo
  - Reduserer progresjonsrisiko ca. 25% (eller utsetter progresjon)
  - ”Maintenance” nødvendig for progresjonsreduksjon
  - Mest effektivt ved høygradige svulster
  - BCG-svikt (høygradig recidiv):
    - Svikt tidlig: evt. ny induksjonskur
    - Cross over til kjemoterapi??
    - Radikalbehandling (cystektomi)

Carcinoma in situ (CIS)

- Primær (3%), konkomitant (50% ved T1), sekundær.
- 50% overbehandles med primær rad. cystektomi
- BCG er førstevalg (70-90% responsrate)
- BCG gir 60% reduksjon av behandlingssvikt iif. kjemo.
- Cystektomi ved BCG-svikt!

Radikal cystektomi - generelt

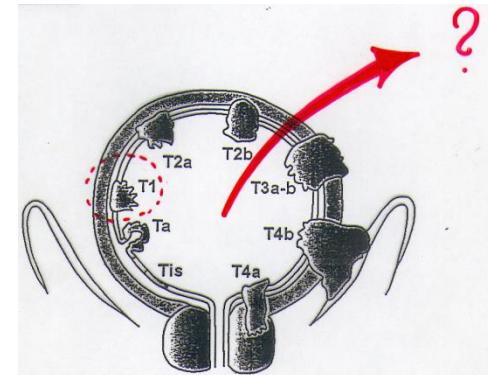
- "Stor" operasjon (→ 75-80+ år – biologisk alder)
- + Lymfeknutetoalette
- + Urinavledning
- Førstevalg fremfor stråler
- Også palliativ indikasjon
- Neoadjuvant kjemoterapi skal vurderes

Radikal cystektomi

Indikasjoner:

- Muskelinfiltrerende blærecancer - $\geq T2$
- T1HG – utvalgte pas.

- Carcinoma in situ uten BCG-respons, evt. recidiv
- Overfladisk ca. (Ta) "ute av kontroll"
- T1- ca i divertikkel (+ ikke resektabel Ta)

T1 G3 og cystektomi – indiserende faktorer

- BCG-svikt
- Tumor i prostatisk stroma
- Multifokal T1
- Tumor > 3 cm
- Konkomitant CIS
- ”Ung” pasient?
- T1b (dyp T1)
- Lymfovaskulær infiltrasjon
- Mikropapillær eller ”nested” histologivariant

Det store spøkelset er N+?

EAU guidelines 2011

European
Association
of Urology
Guidelines

6.1 Conclusions for neoadjuvant chemotherapy

Conclusions	LE
<p>Neoadjuvant cisplatin-containing combination chemotherapy improves overall survival by 5-7% at 5 years, irrespective of the type of definitive treatment used.</p>	1a
<p>Neoadjuvant chemotherapy has its limitations regarding patient selection, current development of surgical technique, and current chemotherapy combinations.</p>	

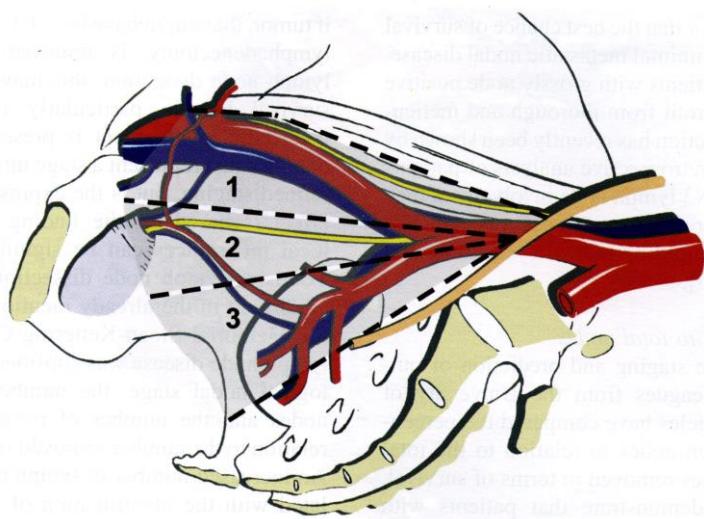
6.2 Recommendations for neoadjuvant chemotherapy

Recommendations

GR
<p>Neoadjuvant cisplatin-containing combination chemotherapy should be considered in muscle-invasive bladder cancer, irrespective of further treatment.</p>
<p>Neoadjuvant chemotherapy is not recommended in patients with PS ≥ 2 and/or impaired renal function.</p>

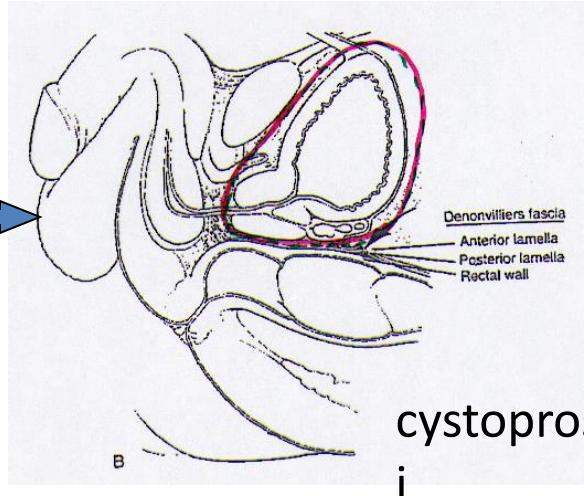
Lymfeknutedisseksjon (PLND)

- Bilateralt – kryssende drenasje hos ca. 40%
- Begrenset
- Utvidet – sannsynligvis bedret overlevelse
- De fleste gjør opp til ureterkryssingsnivå

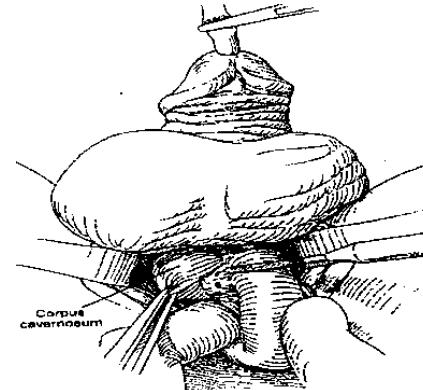

Operasjonen – hva fjernes?

Mann

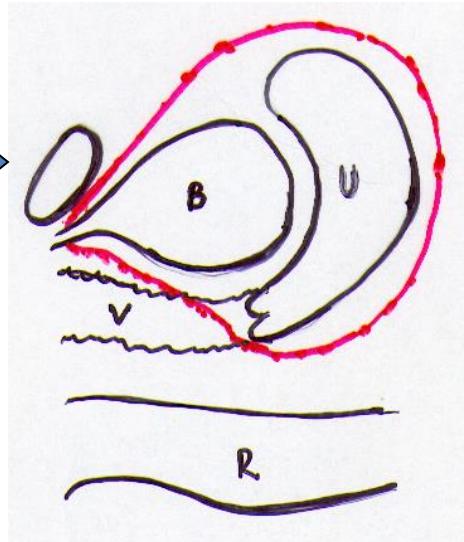

cystoprostatektom
i

+ urethrektomi

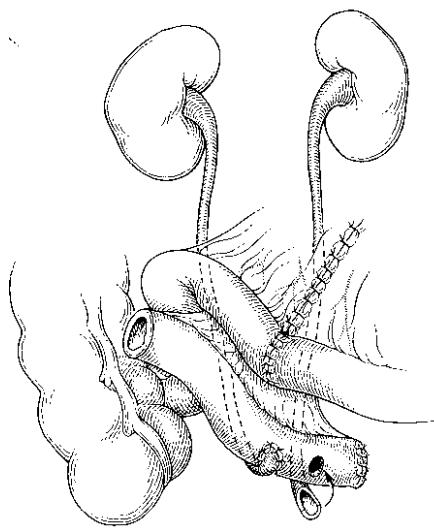
Kvinne

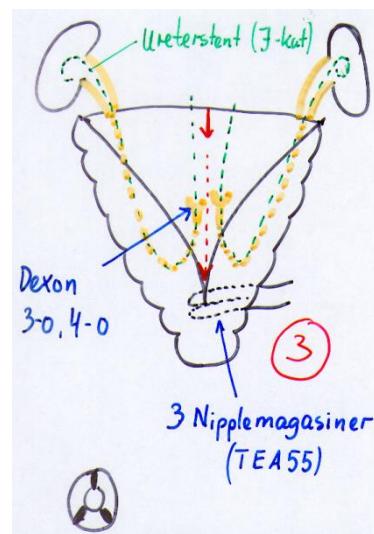
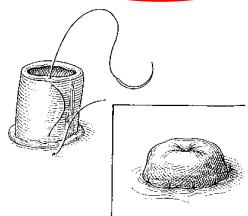
+ adnex og evt. ovarier

Urinavledning

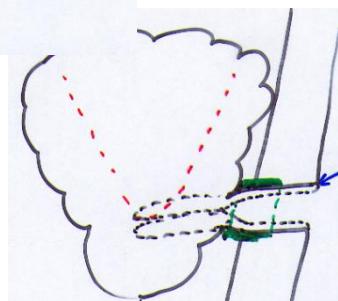
Urostomi

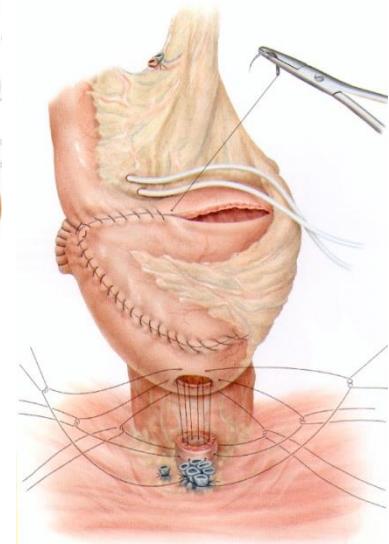
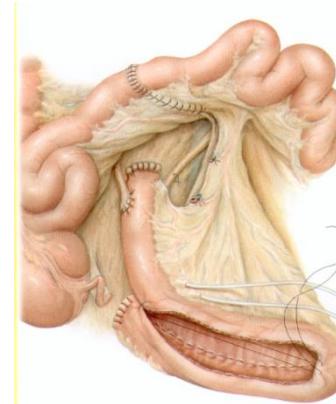
Bricker

Kontinent
urostomi

Blæresubstitutt

Studer

Urinary diversions - 2013

- Ileal conduit: 79.7% (4-34 pats.)
- Continent diversion: 5.5% (2 centers, 3-10 pats.)
- Neobladder: 14.8% (8 centers, 2-9 pats.)
- (Cutaneous ureterostomy: 1 pat. – palliative)

Sweden 2011:

- Ileal conduit: 87%
- Continent diversion: 3%
- Neobladder: 10%

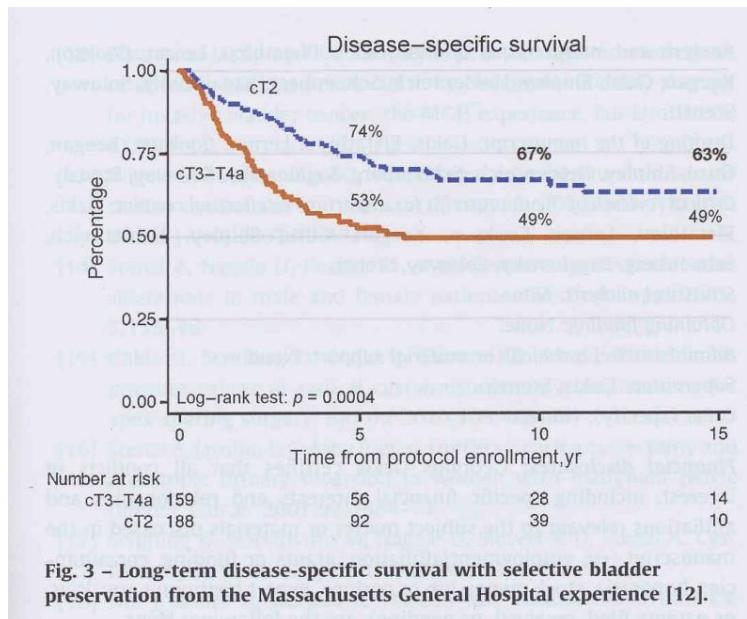
Prognose ved radikal cystektomi

- Operasjonsmortalitet (< 30 dager): 0,5-2,5%
(2,3%, 90 dgr.)
- 5 års sykdomsfri overlevelse (pN0):
  - Overall: ca. 50%
  - T2: ca. 80%
  - T3: ca. 30-40%
- Ved "begrenset" N+ er overlevelse mer bestemt av T-stadiet
- N+: 5-??% , bedre jo mindre N+

Blæresparende behandling

- Ekstern strålebehandling
- (Blærereseksjon)
- ”Trimodality” behandling – kombinasjonsbeh.:
  - Radikal TURB
  - Kjemoterapi
  - Stråler

347 pas. Massachusetts General Hospital

29% av disse ble cystektomert pga dårlig respons/recidiv

Oppsummering blærecancer

Ikke-muskelinv. cancer:

- Enkel primærbehandling
- Ressurskrevende kontroll og recidivbehandling
- *Meget god prognose*

Muskelinvasiv cancer:

- Ressurskrevende primærbehandling
- Enklere kontrollopplegg
- *Variabel prognose*

Radical cystectomy in Norway

status presens - 2013

Rolf Wahlqvist

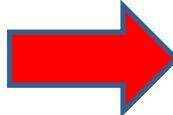
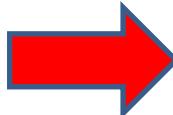
Dept. of Urology

Oslo University Hospital

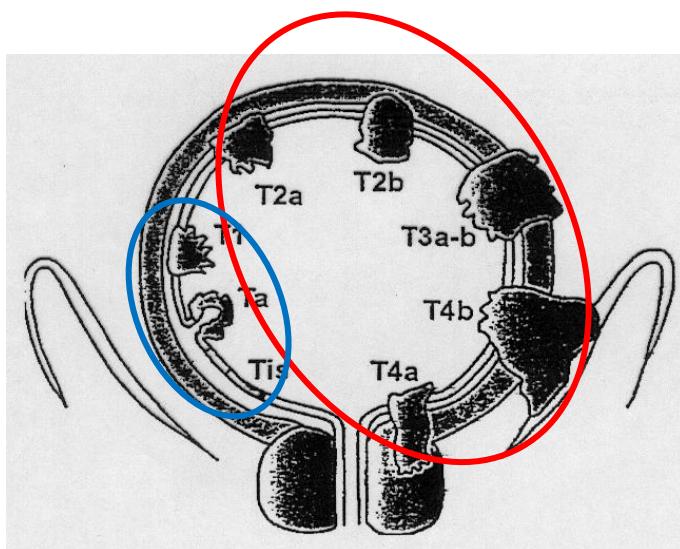
Data sources

- A national cystectomy register is lacking
- Norwegian Cancer Register – only an incidence register for bladder cancer
- NPR data (Norwegian Patient Register)
  - Surgical procedures linked to specific diagnosis
  - All hospitals report to NPR
- Data from members of Norwegian bladder and penile cancer group.

Cystectomies - indications

- *National guidelines*

- T2-4a N0-NX M0
- High grade NMIBC (T1G3, CIS)
  - Primary
  - BCG resistant
- Ta (nonresectable by TURB)

+ palliative cystectomy

Clinical T-stage in Oslo

T1G3: 31.5% (primary or BCG resistant)

CIS: 6% (BCG resistant)

T2: 31.5%

T3: 25%

T4: 6%

Neoadjuvant chemotherapy

- National consensus (urologists+oncologists), Nov. 2011.
- National guidelines (= EAU guidelines) from 2012:

"Neoadjuvant chemotherapy should be considered and discussed with patients with MIBC without known metastases (NOMO) and fit for such treatment (performance status <2 and adequate kidney function)"

Neoadjuvant 2013

- Data from hospitals with 158/236 cystectomies
- 23% of pats. received neoadjuvant (n=36)
- 35% of pats. < 75 years received chemo
- Majority were T2-T4a, 6 pats. T1HG
- GC >> HD MVAC

Reasons given for no chemo

- Age (> 70-75 years)
- < T2
- T2a (uncertain benefit)
- Non-urothelial tumor
- Impaired renal function
- Pat. did not want
- Syncron cancer in another organ (renal)
- N1
- Medically unfit

Follow up after cystectomy - guidelines

- General intervals: 3 months → every 6 mo until 5 years
- CT scan (th/abd/pelvic) every 6 months for 2 years, annually until 5 years with US+CT thorax in between.
- CT more liberally in patients at risk (fex pN1)
- General blood samples and Vit B12 after 2 years
- Venous acid-base status (metabolic acidoses?) in continent div./neobladder
- Postvoid res. urine and urine culture in neobladder
- Urethroscopy at indication (pat. at risk/symptoms)

Summary/questions – cystectomy in Norway

- Process of centralisation is progressing
- More centralisation of continent diversions/neobladder? (or presently underused?)
- More focus on neoadjuvant chemotherapy?
- More use of HD-MVAC (shorter duration of treatment)
- National (or Nordic) cystectomy register is urgently needed

What about robotics??